

Kumouksellinen sota

Yleisesikuntamajuri Niilo Palmén

JOHDANTO

Huolimatta siitä, että kumouksellinen toiminta, kumousliikkeet ja vallankumoukset ovat kuuluneet jo vuosituhansien ajan ihmiskunnan elämään eräänä yhteiskunnallisen tyytymättömyyden, vallanhimon ja väkivallan ilmentymänä, ei kumouksellista sotaa ole meidän päivämme mennessä haluttu lukea varsinaisen sodan erääksi muodoksi eikä sen ole sotataidon tutkimuksessa katsottu ansaitsevan vakavaa sijaa. Itse asia-ssa kumouksellinen sota ei mahdu sodan yleiseen määritelmäänkään: ”Sota on taistelu kahden tai useamman valtion aseellisten voimien välillä”. Kumouksellista sotaahan käyvät kansakunnan omat jäsenet hallitsevaa valtaa vastaan oman maan alueella. Kansainvälisen oikeuden mukaan vain itsenäiset valtiot voivat käydä sotaa, mutta se tunnustaa myös sisällissodan olemassaolon todetessaan, että kapinoitsijat voidaan asettaa sodankäynnissä samaan asemaan kuin itsenäiset valtiot myöntämällä heille ns sodankävijän oikeudet.

Tällä vuosisadalla on kuitenkin kaiken muun kehityksen ohella tapahtunut valtava kehitys myös sodankäynnin alalla. Joukkotuliaseiden hävitysvoima on kasvanut niin suureksi, että niiden rajoittamaton käyttö saattaisi aiheuttaa molempien taistelevien osapuolten kuta kuinkin täydellisen tuhon. Tällöin jäisivät sodan poliittiset päämäärät auttamatta saavuttamatta. Myöskin alueellisesti tai käytettävien välineiden puolesta rajoitettu sota saattaa laajentua ja johtaa tapahtumien hallitse-

mattomaan kehittämiseen. Näin ollen on edullisempaa etsiä sodankäynnille uusia muotoja, jotka rajoittavat väkivallan määrää ja kuitenkin suovat mahdollisuuden päästä samoihin poliittisiin päämääriin. Tällaisia uusia muotoja ovat psykologinen sodankäynti ja vastustajan omassa maassa ja omien kansalaisten kesken käytävä taistelu, kumouksellinen sota. Näiden uusien sodan muotojen käyttäminen myöskin elementteinä normaalien sodan muotojen, tavanomaisen sodan ja ydinasesodan yhteydessä antaa mahdollisuudet vivahdusrikkaaseen, äärimmäisyyksiä välttävään ja kuitenkin tuloksiin johtavaan sodankäyntiin.

Maailman jakautuminen kahteen ideologisesti vastakkaiseen leiriin, joiden vastakohtaisuudet ovat lähes sovittamattomat, on tällä vuosisadalla nostanut kumouksellisen sodan sellaiseen asemaan tienä poliittisiin päämääriin, että se kilpailukyvyltään muihin sodan muotoihin nähden on täysin tasaveroisessa asemassa. Kumouksellisen sodan kymmenet näytökset varsinkin kahden viimeisen vuosikymmenen aikana eri puolilla maailmaa ovat kehittäneet sen tekniikkaa ja syventäneet sen doktriinia, jonka marxilais-leniniläisen maailmanvallankumouksen suuret teoreetikot ovat alun perin hahmotelleet. Joskin myös eräät länsimaiset yrittäjät ovat soveltaneet kumouksellisen sodankäynnin teorioita käytäntöön, kehittäneet sen menetelmiä ja tutkineet sen doktriinia, on kommunistinen maailmanvallankumous kuitenkin tämän sodankäyntimuodon pääasiallinen käyttäjä, kehittäjä ja taitaja, mistä ovat todistuksena sen erinomaiset saavutukset: 1/3 ihmiskunnasta ja 2/5 maapallon pinta-alasta on puolen vuosisadan kuluessa joutunut sen hallintaan.

Kumouksellisen sodankäynnin asema muiden sodan muotojen rinnalla näyttää vakiintuvan maailmassa, joskin se omalaatuisuudessaan tulee aina muodostamaan sotataidon alalla täysin erillisen sektorinsa. Se ei täytä käsitteenä sodalle asetettavia vaatimuksia, sen tunnusmerkit eivät ole verrattavissa totuttuihin sodankäynnin tunnusmerkkeihin ja itse asiassa sitä ei jokin valtio voi suoranaisesti käyttää hyökkäykseen toista valtiota vastaan. Hyökkääjänä kumouksellisessa sodassa on aina sisäinen vastustaja ja vaikka sitä tuettaisiin voimakkaastikin vieraan vallan taholta, ei viimeksi mainittu voi olla sotaa käyvä, ellei sotatila vallitse tämän ja hyökkäyksen kohteena olevan valtion välillä. Jos taas sotatila on syntynyt ja sitä ilmentävät normaaliin sodankäyntiin kuuluvat sotatoimet, ei ole enää kysymys kumouksellisesta sodankäynnistä.

Riippumatta siitä, missä määrin kumouksellisen sodan aloittamiseen ja sen käymiseen vaikuttaa ulkopuolinen kannustus, kiihotus ja avustus, on sitä pidettävä sisällissotana, jota sisäinen vihollinen käy vallassa olevaa hallitusta vastaan. Tämä on tärkein käsitteellinen ero kumouksellisen sodan ja muiden sodan muotojen välillä.

Myös puhtaasti sotilaallisessa mielessä kumouksellinen sodankäynti muodostaa muista sodan muodoista poikkeavan käsitteen. Kysymykseen palataan lähemmin toisen luvun kumouksellisen sodan yleistä luonnetta käsittelevässä osassa, mutta yleisesti voidaan todeta, että normaalin sodankäynnin säännöt ja menetelmät soveltuvat vain taistelussa aseellisen vastustajan säännöllisiä joukkoja ja sissiosastoja vastaan. Kun kyseessä on vaihe, jossa sotatilaa ei ole julistettu, jossa sotaväen toimintaedellytykset ovat rajoitetut, jossa johtosuhteet ovat epäselvät tai komplisoidut, jossa vastustajana ovat terroristit, tuholaiset, agitaattorit ja väkivaltaan kiihotetut kansanjoukot, vaaditaan sotaväen johdolta ja joukoilta täysin erilaista toimintaa ja menettelytapoja kuin mihin ne on koulutettu normaalia sodankäyntiä silmällä pitäen.

I KUMOUKSELLISEN SODAN KÄSITTEET JA MÄÄRITELMÄT

Suomalaisessa sotilassanastossa kumouksellisella sodalla ja siihen läheisesti kuuluvilla käsitteillä ei ole vakiintunutta asemaa. Ohjesääntömme eivät käsittele kumouksellista sotaa missään muodossa, joten siihen kuuluvaa vahvistettua terminologiaa ei ole olemassa. Näin ollen voi päätellä, ettei kumouksellista sotaa meillä tunnusteta varsinaiseksi sodan muodoksi. Huolimatta erikoislaatuisista piirteistään ja tietyissä vaiheissa pääasiassa rauhanomaisiksi katsottavista toimintamenetelmistään ja -tavoistaan on kumouksellisella sodalla kuitenkin viimeistään sen aseellisessa vaiheessa sinä määrin selvät sodan tunnusmerkit, että on oikeutettua käsitellä sitä ainakin sotilaallisessa mielessä eräänä sodan muotona, joka eroaa luonteeltaan varsin jyrkästi sodan muista muodoista, tavanomaisesta ja ydinasesodasta.

Eräs ranskalainen ohjesääntö määrittelee kumouksellisen sodan seuraavasti:

”Kumouksellinen sota on hallitsevaa valtaa vastaan suunnattu valtakunnan alueella käytävä taistelu, jota osa maan asukkaista käy joko ulkopuolisen tuen turvin tai ilman sitä päämääränään riistää hallitukselta valta maan alueella tai ainakin lamauttaa sen harjoittaminen.”

Tämä määritelmä sisältää kumouksellisen sodan tärkeimmät tunnusmerkit:

1. Taistelu käydään maan rajojen sisäpuolella.
2. Hyökkääjä muodostuu pääasiassa maan omasta väestöstä.
3. Taistelun päämääränä on riistää hallitukselta valta maan alueella.

Määritelmässä korostetaan lisäksi mahdollisuutta käyttää ulkopuolista apua. Sen sijaan määritelmä ei rajoita taistelun toimintatapoja eikä myöskään viittaa ideologisiin tai muihin vaikuttimiin eikä kaukaisempiin päämääriin.

Kumouksellisesta sodasta erillinen oma merkityksensä on vallankumoussodalla, joka nimitys on yleensä omistettu yksinomaan marxilais-leniniläiselle maailmanvallankumoukselle. Marxilais-leniniläisenä ilmiönä **vallankumoussota** on osa proletariaatin maailmanvallankumouksesta, joka pyrkii kommunismin rakentamiseen maapallolle. Kumoukselliset sodat ovat usein vallankumoussotia, mutta niitä voivat olla myös muut sodan muodot. Edellä esitettyyn kumouksellisen sodan määritelmään kuuluu marxilais-leniniläisessä mielessä se lisäpiirre, että taistelun päämääränä on säännöllisesti hallitusvallan riistämisen ohella maan poliittisen ja sosiaalisen rakenteen muuttaminen. Tästä johtuu, että taistelussa pyritään suuressa määrässä väestön valloittamiseen, mikä antaa taistelulle omat erityiset luonteenpiirteensä ja nimenomaan korostaa psykologisen toiminnan merkitystä.

Kumouksellisen sodan edellä esitettyyn määritelmään voidaan sisällyttää siis eri muotoisia valtakunnan sisäisen sodankäynnin lakeja, joista sotilasvallankaappaukset ja marxilais-leniniläinen vallankumoussota edustavat vastakkaisia äärimmäisyyksiä. Edellisiä esiintyy nimenomaan kehittymättömissä oloissa ja ne ovat useimmiten spontaaneja ja päättyvät nopeasti ilman, että ne juuri koskettaisivat varsinaista kansaa. Jälkimmäinen on teoreettisesti varsin pitkälle kehitetty, noudattaen uskol-

lisemmin tiettyä kaavaa ja nimenomaan psykologisia lakeja ja on käytännössä hioutunut ja osoittanut tehokkuutensa.

Pelkällä "kumous"-sanalla on siinä määrin laajempi käyttöala, ettei sitä lähemmin täsmentämättä voi käyttää kumouksellisen sodan synonyyminä. Yleisessä merkityksessä kumous on toimintaa, jonka tarkoituksena on järkyttää tai perusteellisesti muuttaa asiain tila, lait tai periaatteet. Käytettynä vallankumouksellisessa merkityksessä kumous on erään määritelmän mukaan niiden eri luonteisten toimenpiteiden järjestetty kokonaisuus, jolla poliittinen äärimmäisyysryhmä pyrkii sisältäpäin murskaamaan kansakunnan poliittisen ja sosiaalisen rakenteen korvatakseen ne toisilla. Väkivallanteot liittyvät niissä kiinteästi toimintoihin psykologisella, poliittisella, yhteiskunnallisella ja taloudellisella alalla. Tämän määritelmän väljiin rajoihin saadaan vaikeuksista mahtumaan kumouksellisen sodan alkuvaikeudet, joita on vaikea pitää varsinaisina sotaan kuuluvina toimenpiteinä, samoin kuin sellaiset kumoukset tai vallansirrot, joissa tuloksiin on päästy ilman varsinaisia sotilaallisia operaatioita, jolloin "sota" on liian kärjistetty ilmaisu. Kumous-sanalla on myös edellisistä poikkeavasti vakiintunut käytännössä koko kumouksellista liikettä ja toimintaa yleisesti tarkoittava merkitys.

Kumouksellisessa sodassa, kuten nykyaikaisessa sodan kuvassa yleensä, on psykologisella toiminnalla erityisen tärkeä merkityksensä. Koska psykologinen toiminta ja sodankäynti on lisäksi usein väärin ymmärrettyä, on kumouksellisen sodan käsitteistöön aiheellista liittää niitä koskevat määritelmät.

Psykologinen toiminta on niiden vaihtelevien toimenpiteiden ja keinojen järjestelmällistä käyttämistä, joiden päämääränä on valaista käsityksiä ja ohjata tunteita, suhtautumista ja käyttäytymistä omien ja puolueettomien piirissä tarkoituksena torjua vihollisen vaikutus, hankkia lisääntyvää myötätuntoa puolueettomien piirissä ja vahvistaa päättäväisyyttä ja taistelutahtoa omien keskuudessa.

Psykologinen sodankäynti on niiden vaihtelevien toimenpiteiden ja keinojen johdettua käyttämistä, joiden päämääränä on vaikuttaa vastustajan (johto — asevoimat — väestö) mielipiteeseen, tunteisiin, suhtautumiseen ja käyttäytymiseen niin, että ne muuttuisivat omien sodan päämäärien saavuttamisen kannalta suotuisalla tavalla.

Erikoislaatuisuutensa ja psykologisen asean ja taistelun merkittävän osuuden vuoksi kumouksellinen sota ilmeisesti tuo oman lisänsä sotilaskieleen. Kuitenkin on kumouksellisen sodan piiriin kuuluvien toimintojen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan pyrittävä käyttämään sotilaskielen ja yleiskielen hyväksymää terminologiaa ja vältettävä hämmentävän ja vaikeasti juurtuvan uuden kielen luomista.

II KUMOUKSELLISEN SODAN YLEINEN LUONNE JA ERIKOISPIIRTEET

Sodalla, jota käydään yhden valtion rajojen sisällä, jossa sotaikäyvät ovat yleensä samaa kansaa ja jossa hyökkääjän asevoimat muodostuvat pääasiassa siviiliväestöstä, täytyy olla totunnaiseen sodankäyntiin nähden täysin erikoiset piirteensä. Valtakunnassa on oltava erityisen vakavia epäkohtia ja kumouksellisen johdon on osattava korostaa niitä ja käyttää niitä hyväkseen saadakseen riittävän laajan kannatuksen väestössä sen houkuttelemiseksi kumoukselliseen toimintaan. Itse taistelussa on toiminta ulotettava kaikille mahdollisille aloille vastustajan heikentämiseksi ja oman sotilaallisen heikkouden kompensoimiseksi. Sotilaallinen heikkous asettaa omat vaatimuksensa myös taistelutavoille.

1. Kumouksellisen sodan edellytykset

Missä tahansa yhteiskunnassa on aina olemassa pieni vähemmistö, joka on siinä määrin tyytymätön vallitseviin oloihin, että olisi valmis käyttämään väkivaltaakin asemansa parantamiseksi, jos jonkinlaiset onnistumisen edellytykset olisivat olemassa. Kuitenkin eräs välttämätön edellytys kumouksellisen sodan aloittamiseksi tarpeeksi laajaan väestön tukeen perustuen on vakavien epäkohtien esiintyminen yhteiskunnassa. Tällaisia ovat muun muassa rodulliset, uskonnolliset, kielelliset ja taloudelliset ristiriidat, vähemmistöryhmien sorto ja vaino, äärimmäinen köyhyys ja kansansivistyksen puute.

Väestön rakenteella, kansanluonteella ja eri väestöryhmien vastakohtaisuuksilla on tärkeä merkitys ristiriitojen syventämisessä. Kansal-

lisesti ja kielellisesti eheä väestö, jonka reaktiot ovat rauhalliset ja hitaat, on vaivoin houkuteltavissa väkivaltaiseen toimintaan oman kansan keskuudessa. Sen sijaan eri kansallisuuksia ja kieliryhmiä käsittävä, impulsiivinen ja kansansivistykseltään keskitasoa alempana oleva väestö voidaan saada helpommin liikkeelle pyrkimällä vaikuttamaan kiihottavasti sen herkimpiin tunteisiin. Erityisen alttiita vaikutuskohtia väestön mielialassa ovat henkilökohtaiset oikeudet ja jokapäiväinen leipä.

Kumouksellinen toiminta voi elää ja kehittyä muista edellytyksistä riippuen yhtä hyvin maaseudulla kuin kaupungeissa. Kuitenkin mm Mao Tse Tung ja Che Guevara, Kuuban kumousteoreetikko, pitävät nykyaikana välttämättömänä maaseudun talonpoikaissäväestön osallistumista kumoukselliseen taisteluun. Kumouksen sotilaalliset operaatiot yleensä ylivoimaisia säännöllisiä asevoimia vastaan saattavat onnistua vain oloissa, joissa kumouksellisilla on mahdollisuuksia voimaperäisen ja lyhytaikaisen toiminnan jälkeen irtautua ja kätkeytyä. Tämä on mahdollista suurehkoissa, tiheään rakennetuissa kaupungeissa ja toisaalta metsäisessä, vuoristoisessa ja harvaan asutussa maastossa, missä sissisodalle on laajasti toiminta-aluetta.

Kumouksellinen sota voi yleensä onnistua vain ulkopuolisen avun turvin. Järjestyneellä yhteiskunnalla on miltei aina riittävästi keinoja tukahduttaa levottomuudet alkuunsa, ellei kumouksellisilla ole käytettävissään vähintäinkin moraalista ulkomaista tukea. Useimmiten tämä tuki esiintyy myös konkreettisissa muodoissa, rahallisena ja materiaalisena apuna.

Voidakseen levittäytyä kaikille elämän aloille ja saadakseen vaikutusvaltaa tärkeissä kysymyksissä on kumouksellisten pyrittävä saamaan haltuunsa avainasemia yhteiskunnassa. Ellei kumouksella ole tähän mahdollisuuksia, on sillä vastassaan yhtenäinen, ehyt, määrätietoinen ja päättäväinen virkakunta, jota on vaikea horjuttaa ja johon väestö luottaa sitä enemmän mitä voimakkaampi se on.

2. Organisaation merkitys kumouksellisessa sodassa

Normaalissa eri valtioiden välisessä sodassa on molemmilla osapuolilla valmis sotilasorganisaatio aina olemassa, jota korkeintaan täydennetään liikekannallepanossa. Näin ei ole kumouksellisessa sodassa, jossa

hyökkääjän on luotava tyhjästä taisteluvoimansa. Organisoitutarve ei rajoitu yksin tähän, vaan koko kumouksellinen liike on organisoitava kaikkien toiminta-alojen osalta. Kun on kyse väestön valloittamisesta, on se aluksi saatava karsinoiduksi erilaisten organisaatioiden avulla, jonka jälkeen vasta voidaan todella tehokkaasti aloittaa väestön psykologinen käsittely. Kumouksellinen sota onkin ehkä enemmän organisaatiotekniikkaa kuin sotaa.

Kumouksellisen sodan yleensä vuosia kestäväää valmisteluvaihetta luonnehtii hidas ja varovainen organisaation luominen ja väestön usein lähes huomaamaton psykologinen käsittely. Usein näiden organisaatioiden nimi ja näkyvät tunnukset peittävät taakseen niiden todellisen tarkoituksen ja päämäärän. Pääasia on saada väestö organisoiduksi sellaisiksi ryhmiksi, joissa kumouksella on johtoasema tai joissa se katsoo vähitellen voivansa saavuttaa sen.

Kumouksellisen liikkeen, joka aloittaa toimintansa kapealta pohjalta, on useimmiten pyrittävä laajaan yhteistoimintaan sellaistenkin piirien kanssa, jotka perimmältään edustavat kumouksenvastaisia periaatteita, mutta joita yhdistää kumouksen oppositioasenne hallitusvaltaan nähden ja pyrkimys yhteistoimin saada aikaan parannuksia vallitseviin epäkohtiin. Tällaisessa yhteisrintamassa kumous pyrkii otollisella hetkellä saamaan määräysvallan, eristämään johdosta maltilliset ainekset ja johdattamaan organisoitu väestö tukemaan kumouksen radikaalisempiakin pyrkimyksiä.

3. Väestön osuus kumouksellisessa sodassa

Kumouksellisessa sodassa on väestön merkitys ratkaiseva. Se on toisaalta taistelun kohde, toisaalta välikappale. Väestö on molempien taistelevien osapuolten rekrytointilähde, usein myös sekä henkinen että materiaallinen tukialue. Yhteiskunnallisiin muutoksiin pyrkivässä kumouksessa taistelu loppujen lopuksi käydään väestöstä. Sillä osapuolella, joka kykenee saavuttamaan väestön pääosan kannatuksen puolelleen, on voiton avaimet hallussaan.

Kumouksen saatua väestön karsinoiduksi erilaisten enemmän tai vähemmän kiinteiden organisaatioiden muodossa käydään voimakkaaseen psykologiseen hyökkäykseen väestön mielialojen muokkaamiseksi

ja sen vierottamiseksi järjestyneen yhteiskunnan vaikutuksesta. Ideologiaa, jonka puolesta väestö pyritään saamaan toimimaan, ei syötetä pakottaen, koska kuiva filosofinen teoria ei kansaa viehätä. Sen sijaan innostavat, yksinkertaiset aatteet, joissa johtoajatuksena on vaatimus suurten epäkohtien poistamisesta ja kansan enemmistön aseman parantamisesta, vetoavat massoihin ja saavat ne liikkeelle. Tällaisten aatteiden ei välttämättä tarvitse olla missään yhteydessä perimmäiseen ideologiaan. Psykologisen taistelun tankoituksena on näiden aatteiden levittäminen ja puolustaminen sekä vastustajan edustamien aatteiden väheksyminen.

Nykyaikainen sota on totaalista, toisin sanoen kaiken toiminnan yhteiskunnassa on orientoitettava sodankäynnin vaatimusten ja sodan päämäärien saavuttamisen mukaiseksi. Kumouksellisessa sodassa kaikki elämänaikat: poliittiset, sosiaaliset, taloudelliset, sivistykselliset, uskonnolliset ja sotilaalliset muodostavat itse taistelukentän. Menestyäkseen on kumouksen kyettävä ulottamaan vaikutuksensa kaikkialle, jokaisen yksilön on otettava kanta siihen.

4. Ulkolainen apu kumouksellisessa sodassa

Kumous ei aina välttämättä tarvitse ulkomaista tukea, mutta monesti juuri sen turvin on kumoukselliseen toimintaan voitu ryhtyä ja siihen luottaen voitu toimintaa laajentaa. Kumouksen valmisteluvaiheen salaisimmat toimenpiteet kuten koulutus ja laiton julkaisutoiminta on turvallisin suorittaa ulkomailla, mistä usein on saatavissa myös koulutusvoimaa ja rahallista tukea tällaiselle toiminnalle varsinkin sellaisessa tapauksessa, jossa vieras valtio on valinnut kumouksellisen sodan aseeksi politiikassaan naapuriaan vastaan. Esimerkiksi keisarillinen Saksa tuki Leniniä rahallisesti ennen lokakuun vallankumousta aiheuttaakseen tsaarinvallan romahtamisen, vaikkakaan Saksan pyrkimyksillä ei ollut mitään yhteistä Leninin yhteiskunnallisten pyrkimysten kanssa.

Kumouksellisille annettavan moreaalisen ja rahallisen tuen ohella voidaan naapuriin kohdistaa painostusta ja taloudellisia pakotteita, joilla voidaan muun muassa lieventää tai estää kumouksellisiin kohdistuvia vastatoimenpiteitä.

Aseelliseen vaiheeseen ehtineen kumouksellisen toiminnan tukemisessa on materiaalisella ulkopuolisella avulla suuri merkitys. Kumoukselle myötämielisen naapurin raja-alueille voidaan pyrkiä luomaan kumouksen tukialue, joka "vapautetaan" hallituksen valvonnasta ja jolta käsin kumous voi osoittaa voimansa ja kykynsä huolehtia myös valtakunnan ulkomaisista suhteista. Tällaisessa vaiheessa on naapurin taholta mahdollisuus saada suoranaista sotilaallistakin apua.

5. Kumouksellisen sodan tekniikka

Lenin on sanonut: "Kansannousu ei ole taidetta. Se on kone, jonka saamiseksi liikkeelle tarvitaan teknikoita." Kun tavanomaisessa sodassa teknikot ovat yleensä sotilaita ja tekniikka taitoa käyttää tulta ja liikettä sotilaallisten päämäärien saavuttamiseksi, muodostaa kumouksellisessa sodassa sotilaallinen taktiikka vain oman usein vähäisen sektorinsa sodankäynnistä ja sen rinnalle kohoavat samanarvoiseen asemaan organisaatio-, agitaatio- ja propagandatekniikka, psykologisen käsitteilyn tekniikka ja väkivaltaisen toiminnan vähemmän sotilaalliset muodot, terrori- ja tuhoalaistoiminta. Näitä eri aloja varten kumous tarvitsee omat teknikkonsa, joiden toiminta antaa kumoukselliselle sodalle oman erikoisen leimansa.

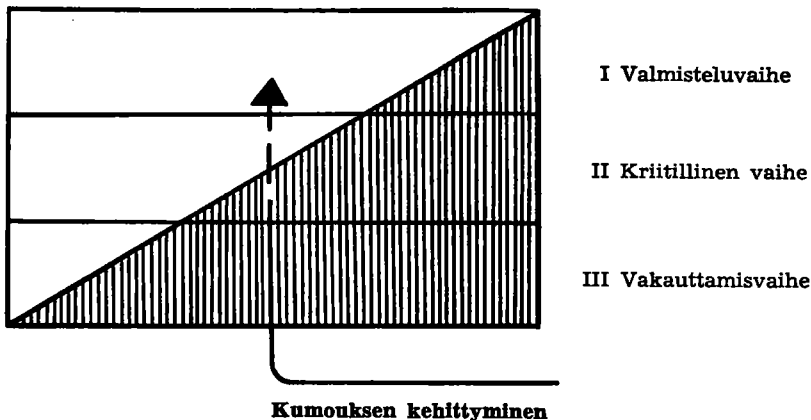
III KUMOUKSELLISEN SODAN KEHITTYMINEN JA VAIHEET

1. Yleistä

On vaikea määritellä hetkeä, jolloin kumouksellinen sota alkaa ja vähintään yhtä vaikea on sitä huomata. Siihen vaiheeseen mennessä, jolloin aseellinen toiminta alkaa, on kumouksellisen toiminnan täytyneet kestää jo huomattavan kauan, suorittaa laaja organisaatiotyö, kouluttaa eri toimintahaaroja varten henkilöstö ja soluttaa hallinnon eri aloille kumouksen asiamiehiä. Kumouksellisessa sodassa on väestö ja hallintokoneisto hyökkäyksen kohteena jo huomattavasti ennen aseellisen toi-

minnan alkua, joten sodan on myös katsottava alkaneen ennen sitä. Sodan "julistukseksi" voitaneen katsoa hetki, jolloin kumoukselliset ryhtyvät lainvastaisiin tekoihin, joiden perimmäisenä päämääränä on riistää hallitukselta valta maan alueella tai ainakin lamauttaa sen harjoittaminen. Sotilaallisessa mielessä sellainen vaihe, jossa ei turvauduta väkivaltaan, ei ole varsinaisesti sotaa, mutta kumouksellista sotaa ei voi määrittellä yksinomaan sotilaallisten kriteerien pohjalta.

Kumouksellisessa sodassa toiminta kehittyy asteittain salaisesta julkiseksi ja rauhanomaisesta väkivaltaiseksi. Toimintamuodot valitaan tilanteeseen ja paikallisiin olosuhteisiin parhaiten sopivalla tavalla. Näin muodostuu tapahtumaketju, jonka paloittelemalla voi kumouksellisessa sodassa määrittää erilaisia vaiheita, joita erilaiset toimintamuodot ja välitavoitteet luonnehtivat. Kuitenkin on vaikea määrittää mitään täsmällistä jakoa, jota voitaisiin soveltaa kaikkiin tapauksiin, koska kumouksellisen taistelun erilaiset toimintamuodot esiintyvät vaihtelevassa määrässä miltei kaikissa vaiheissa ja tavoitteetkin vaihtelevat paikallisten olosuhteiden mukaan. Eräässä saksalaisessa tutkielmassa¹⁾ on kumouksellisen sodan kehittymistä havainnollistettu alla olevan piirroksen avulla.

Kuva 1

¹⁾ Günter Ohme: Das Bild des subversiven Krieges, Wehrkunde 2/63, s 72

Siinä on erotettu kolme kehitysvaihetta, valmisteluvaihe, kriittinen vaihe ja vakauttamisvaihe. Varjostettu osa kuvaa kumouksen kehittymistä. Sen mukaan selvää ajallista rajaa ei eri vaiheilla ole, ja eri osissa maata voi samanaikaisesti olla käynnissä kumouksen eri vaiheet.

Kaikkissa kumouksellisissa sodissa, jotka kehittyvät myös sotilaallisessa mielessä sodan asteelle, voidaan erottaa toisistaan

- valmisteluvaihe ja
- aseellinen vaihe,

vaikka selvää rajaa niidenkään välillä ei aina voi havaita. Tämän yksityiskohtaisempaan vaihejakautumiseen ei kumouksellisen sodan yleisessä tarkastelussa tunnu olevan syytä mennä. Eräissä esityksissä, kuten edellä mainittu saksalainen tutkielma, on kumouksellisen sodan vakauttamisvaihetta käsitelty sotaan kuuluvana kolmantena vaiheena. Se on kuitenkin sodan jälkinäytös, jota ei myöskään ole aihetta käsitellä itse sotaan kuuluvana vaiheena, koska aseellisen vaiheen päätyttyä on jompikumpi taistelevista osapuolista kärsinyt lopullisen tappion eikä alkuperäisiin päämääriin tähtäävästä taistelusta enää voi puhua.

2. Kumouksellisen sodan valmisteluvaihe

Valmisteluvaiheelle on luonteenomaista toiminnan salaisuus, jolla kumous pyrkii välttämään järjestyneen yhteiskunnan vastatoimenpiteet. Kumouksellisille se on välttämätön vaihe, jonka kuluessa toiminnan painopiste on kumouksellisen liikkeen ja massojen organisoimisessa sekä psykologisen aseiden käyttämisessä. Väkipuolittu rajoittuu yleensä terroritoimintaan, jolla pyritään tukemaan muita ensimmäisen vaiheen toimintoja.

Valmisteluvaiheen toiminnan tärkeimpänä päämääränä on saada järjestetyksi riittävän tehokas väestön valvonta, jolla suojataan agenttien ja pienten aseistettujen ryhmien toiminta. Tämä valvonta saadaan aikaan massojen organisoimisella ja mielipiteen muokkauksella. Toisena päämääränä on ulkomaisen rahallisen, moraalisen ja materiaalsen avustuksen hankkiminen. Samanaikaisesti pyritään tekemään hallituksen vastatoimenpiteet mahdollisimman kalliiksi.

Sotilaallinen	Ulko-poliittinen	Sisä-poliittinen	Psyko-loginen	Taloudellinen ja sos-poliittinen
Sotilasjohdon panettelu ja uhkailu	Ulkomaailman julkisen mieltä kiihottaminen	Yhteistoiminta liittolaisten kanssa	Vastustajan demoralisointi	Taloudelliset kriisit
Soluttautuminen ja kiihotus	Eristäminen liittolaisista ja ulkomaailmasta	Avainasemien vaatiminen	Luottamuksen horjuttaminen valtiojohtoon	Kaaderikasvatus ja koulutus
Salaisen sotilasorganisaation luominen (taisteluryhmät)	Avustustoiminta	Yhteisrintaman perustaminen	Kumouksen voiman osoittaminen	Soluttautuminen
		Vastustajan panettelu	Epävarmuuden luominen	Salaiset organisaatiot

Kumouksellisen toiminnan päämäärät ja luonteenomaiset toimintamuodot kumouksellisen sodan valmisteluvaiheessa eri sektoreilla.

Kuva 2.

Leninin vallankumousteoria jakaa taistelun neljään sektoriin eli rintamaan: sotilaallinen, poliittinen, psykologinen ja taloudellinen. Valmisteluvaiheen toimenpiteitä voidaan tarkastella myös näiden eri rintamien mukaisesti, jolloin päämäärät ja toimintatavat saavat täsmällisemmät ja yksityiskohtaisemmat muodot. Kuvassa 2 suoritetussa tarkastelussa on poliittinen sektori jaettu ulko- ja sisäpoliittiseen ja laajennettu taloudellinen sektori käsittämään myös sosiaalipoliittisen alueen.

Käytännössä saattaa kumouksellisessa toiminnassa olosuhteista riippuen esiintyä tästä teoreettisesta esimerkistä monessa suhteessa poikkeaviakin piirteitä.

Poliisin ja asevoimien keskuudessa pyritään saamaan aikaan epäjärjestystä ja haluttomuutta tehtävien suorittamiseen. Armeija ja poliisi leimataan pakkovallan edustajiksi, joihin hallitus tukeutuu kansanvastasaisessa politiikassaan. Asevoimien johto pyritään osoittamaan epäluottettavaksi. Terrorilla, uhkauksilla ja peloittelulla yritetään saada armeija pidättäytymään toiminnasta sisäpoliittisissa kysymyksissä. Pää-

lystön joukosta pyritään löytämään miehiä, joiden henkilökohtaisia heikkouksia hyväksi käyttäen heidät saataisiin palvelemaan kumousta. Erityisesti alipääallystää ja miehistää pyritään soluttamaan. Miehistää yllytetään tottelemattomuuteen ja epäjärjestykseen.

Kumous pyrkii esittämään sisäpoliittisen probleeman ulkomaiden yleiselle mielipiteelle taantumuksellisen hallituksen aikaansaamana umpikujana, jossa hallitus on kyvytön hoitamaan tehtäviään ja jossa se turvautuu epädemokraattisiin menettelytapoihin kansaa vastaan. Hallituksella väitetään olevan epäilyttäviä ulkopoliittisia aikeita ja sen kyky vastata mahdollisista ulkopoliittisista sitoumuksista asetetaan kyseenalaiseksi. Hallituksen asemaa pyritään heikentämään ulkomaisen painostuksen ja pakotteiden avulla. Myötätunnon ohella pyritään kumoukselle saamaan rahallista ja materiaalista apua ulkomailta.

Sisäpoliittisella rintamalla pyritään muodostamaan laaja hallituksenvastainen liike, yhteisrintama, johon erilaisin motiivein kootaan mahdollisimman suuri tyytymättömien joukko. Tyytymättömyyttä kiihdytetään propagandalla ja provokaatiolla, kriisejä kärjistetään synnyttämällä lakkoja ja estämällä virkakoneiston toiminta. Hallituksen tiedotus- ja valistustoimintaa häiritään ja väestö pidetään mahdollisuuksien mukaan vain kumouksellisen, tarkoituksenmukaisesti väritetyn ja provosoivan tiedotustoiminnan varassa. Oppositiolle vaaditaan edustusta hallituksessa ja virkakoneistossa vaaditaan puhdistuksia. Erityisen merkityksellisiä ovat sisäministerin, opetusministerin ja puolustusministerin salkut hallituksessa. Näiden kautta on mahdollisuus vähitellen saada kumouksen yhä laajemman vaikutuksen alaisiksi poliisi, rajavartiosto, valtion tiedotuspalvelu ja asevoimat.

Alkavilla terroriteoilla ja tuholais-toiminnalla saadaan aikaan yleistä rauhattomuutta ja osoitetaan hallituksen kyvyttömyys saada järjestys aikaan ja ratkaista probleemit. Väestö johdatetaan mukaan massamielienosoituksiin epäkohtien korjaamiseksi, mutta samalla ajetaan massan voimalla kumouksen jyrkempiäkin vaatimuksia ja pyritään provosoimaan järjestyneen vallan edustajat väkivallan käyttöön kansaa vastaan. Väestössä luodaan epävarmuuden tunne ja sille osoitetaan hallituksen kyvyttömyys suojata väestää ja turvata sen elinmahdollisuudet.

Talouselämässä aiheutetaan kriisejä synnyttämällä lakkoja, suorittamalla tuholais-tekoja ja terrorisoimalla normaalin talouselämän toimin-

toja kuten kuljetuksia, liikennettä ja kauppaa. Ammattijärjestöissä pyritään saamaan valta radikaalisemman siiven edustajille ja järjestöt saatetaan tukemaan kumouksellisten toimenpiteitä. Maanomistusoloihin ja suurteollisuuden sekä suurten liikelaitosten sosialisointiin kohdistuvin vaatimuksin pyritään laajentamaan hallituskenvastaisen liikkeen kannatusta ja vaikeuttamaan hallituksen toimintaa. Kumouksellisen organisaation ja sitä tukevien varjo- ja peiteorganisaatioiden perustamista ja toimintaa kiihdytetään ja asiamiesten soluttamisella kaikkialle yhteiskunnan eri alojen organismeihin pyritään saamaan väestö monitahoiseen ja tehokkaan valvonnan alaiseksi.

3. Kumouksellisen sodan aseellinen vaihe

Kumouksellisen sodan aseellista vaihetta luonnehtii turvautuminen yhä yleisempään väkivallan käyttöön. Jos valmistelut ennen aseellista vaihetta on suoritettu perusteellisesti ja järjestyneen vallan harjoittajilta puuttuu päättäväisyys, riittää usein voimakas ja äkillinen hyökkäys vallan kaappaamiseksi. Jos sitävastoin hallitseva valta päättäväisesti ja kaikkia hallussaan olevia keinoja käyttäen pyrkii säilyttämään laillisen valtansa, kaikkialla puolustamaan oikeuksiansa sekä pitämään yllä sisäistä järjestystä ja turvallisuutta, saattaa aseellisesta vaiheesta kehittyä pitkäikäinen, asteettain kehittyvä prosessi. Mikäli hallitseva valta ei kykene kapinaa voimakkein vastatoimenpitein tukahduttamaan, voi aseellisen vaiheen loppunäytöksenä olla yleinen kansannousu, joka jää usein varsin lyhytaikaiseksi. Sen epäonnistuminen johtaa tavallisesti kumouksellisten lopulliseen tappioon.

Valmisteluvaiheen mukaista toimintasektorijakoa noudattaen voidaan aseellisen vaiheen tunnusomainen toiminta esittää kuvan 3 mukaisen kaavion muodossa. Aseellisessa vaiheessa toiminta mukautuu enemmän tilanteen ja paikallisten olosuhteiden vaatimuksiin kuin valmisteluvaiheessa ja poikkeukset kaavion mukaisesta toiminnasta ovat yleisiä.

Vasta aseellisessa vaiheessa sotilaallinen toiminta kohoaa psykologisen aseiden käytön ohella tärkeysjärjestyksessä etusijalle ja kumouksellinen sota saa varsinaisen sodan luonteen. Terroritoiminta ja tuholais-

Sotilaallinen	Ulko-poliittinen	Sisä-poliittinen	Psyko-loginen	Taloudelli-nen ja sos-poliittinen
<p>Sissisota "Vapautetun tukialueen" muodostaminen</p> <p>Säännöllisen armeijan perustaminen</p> <p>Yleinen kansannousu</p>	<p>Hallituksen ulkopuolinen painostaminen</p> <p>Eristämisen täydentäminen</p> <p>Materiaalinen ja sotilaallinen apu</p> <p>Ulkopuolinen tunnustaminen</p>	<p>Sisäiset kriisit ja virkakunnan puhdistaminen</p> <p>Yhteisrintama hallitusvastuuseen</p> <p>Valta yhteisrintamassa kumouksellisille</p> <p>Kumouksen vast puolueiden diskriminoiminen</p>	<p>Avoin terrori</p> <p>Suggestio ja liehittely</p> <p>Ulkopuolisen intervention uhka</p> <p>Ideologinen kasvatust</p>	<p>Rinnakkaisorganisaatio toimintaan kaikilla aloilla</p> <p>Kriisien kiihdyttäminen</p> <p>Talouselämä kumouksen valvontaan</p>

Kumouksellisen sodan aseellisen vaiheen tunnusomaiset toiminnot eri sektoreilla.

Kuva 3.

työt laajenevat johdetuksi sissisodaksi, jossa sotilaalliset operaatiot muodostuvat säännöllisiksi. Sotatoimia pyritään saamaan aikaan mahdollisimman laajoilla alueilla eri puolilla maata järjestyneen vallan joukkojen sitomiseksi ja hajoittamiseksi. Kumous pyrkii saamaan haltuunsa osan valtakunnan aluetta tukialueeksi, jonka hallussapitämisellä se voi osoittaa sotilaallisen voimansa ja missä se voi organisoida kumouksellisen hallinnon ja huolehtia talouselämän käynnistämisestä. Jos vapautettu tukialue sijaitsee kumoukselle myötämielisen naapurivaltion raja-alueella, voidaan sitä kautta pitää yllä välitöntä yhteyttä kumouksen ja ulkovaltojen välillä ja saada maahan kumouksen tarvitsemää apua. Tukialueella voidaan perustaa säännöllisiä kumouksellisia sotilasyksiköitä ja mahdollisesti suorittaa kumouksellinen liikekannallepanokin.

Hallitus pyritään aseellisessa vaiheessa saamaan ulkovaltojen yleisen mielipiteen silmissä vastuulliseksi verenvuodatuksesta ja ulkovaltojen virallinenkin kanta pyritään saamaan tuomitsemaan hallituksen menettelyt ja painostamaan sitä. Hallitus pyritään eristämään sitä tukevista ulkovalloista kumoukselle myötämielisten ulkovaltojen toiminnan avulla ja hallituksen yhteydet edellisiin leimataan hämäräperäisiksi ja kansalle vahingollisiksi yrityksiksi. Materiaaliapua pyritään lisäämään sitä enemmän mitä laajemmiksi varsinaiset sotatoimet muodostuvat. Kumouksellisten joukkojen kouluttajiksi ja neuvonantajiksi hankitaan ulkomaisia sotilaallisia neuvonantajia ja sen jälkeen, kun säännöllisiä sotaväenosa-toja on perustettu kumoukselliseen armeijaan, voidaan ottaa vastaan myös ulkomaalaisia vapaaehtoisjoukkoja. Vapautetun tukialueen laajentuuksessa voidaan perustaa tai siirtää maahan kumouksellinen hallituskin ja hankkia sille ulkomaisten tunnustaminen, jolloin nämä voivat antaa kumoukselliselle hallitukselle myös virallista apua.

Laillisen hallituksen asemaa pyritään vaikeuttamaan jatkuvilla sisäpoliittisilla kriiseillä. Hallitus ja virkakoneisto yritetään saada puhdistetuksi kumouksen katkerimmista vihamiehistä panettelemalla, kiristämällä ja terrorisoimalla heitä. Yhteisrintaman edustajille yritetään hankkia enenevää valtaa hallituksessa ja hallinnossa, nimenomaan poliisissa ja virallisissa tiedotuselimissä. Yhteisrintamaa laajennetaan ja sen ulkopuolelle jäävät puolueet pyritään osoittamaan hallituskelvottomiksi ja taantumuksellisiksi ja niissä vaaditaan pantavaksi toimeen sisäisiä puhdistuksia. Yhteisrintaman sisällä kumoukselliset ääriaineokset nostetaan valtaan ja johdosta eliminoidaan rauhallista kehitystä kannattavat.

Psykologisen asean käytöllä vaiennetaan laillista hallitusta tukevan kansanosan ääni ja väestölle osoitetaan, että umpikujasta, johon hallitus on joutunut, on mahdollista päästä vain yhteisrintaman avulla. Hallituksen pysyessä taipumattomana ja käyttäessä voimatoimenpiteitä kumouksellisia vastaan pelotellaan väestöä esimerkiksi väittämällä hallituksen provosoivan ulkopuolisen intervention. Avoimella terroritoiminnalla pyritään eliminoidaan laillisen hallituksen voimakkaimmat kannattajat. Virkakunnassa, poliisissa ja asevoimissa pyritään herättämään huono omatunto, syyllisyydentunne ja epäily kumouksenvastaisen tais-

telun oikeutuksesta sekä pelko seuraamuksista, joille he toiminnallaan asettavat itsensä ja perheensä alttiiksi.

Järjestyneen vallan mahdollisuuksia vastata väestön toimeentulosta vaikeutetaan taloudellisten kriisien syventämisellä, mm tuhoamalla elintarvikevarastoja ja voimahuollon tärkeitä kohteita, estämällä kuljetukset ulkomailta ja kotimaassa sekä terrorisoimalla jakeluverkosto. Vapautetulla tukialueella pyritään nopeasti kohentamaan talouselämää ja ulkomaisen tuen avulla pyritään osoittamaan kumouksen pystyvän huolehtimaan väestön toimeentulosta. Kumouksellinen hallintokoneisto saateetaan toimintaan kumouksen valtaamilla alueilla ja kaikkialla valmistaudutaan siirtämään täydellinen valta kumouksellisten hallitsemalle eri alojen rinnakkaisorganisaatiolle. Väestön johdattamiseksi tulkemaan kumouksellista liikettä ja toimintaa sitä estetään käyttämästä laillisen hallintokoneiston palveluksia, siltä kerätään veroja ja se pakotetaan osallistumaan kumouksellisten sotilasyksiköiden huoltoon.

IV ORGANISAATIO

1. Kumouksellisen liikkeen synty ja perusorganisaatio

Riippuen niistä moninaisista syistä, jotka saattavat olla kumouksellisen toiminnan liikkeelle panevana voimana ovat kumouksen juuret yleensä jossakin rodullisessa, kansallisessa, kielellisessä, uskonnollisessa tai sosiaalisessa vähemmistöryhmässä. Aktiivisinta osaa julkisessa elämässä näyttelee useimmiten kumouksellista kansanosaa lähinnä edustava äärimmäisyyspuolue. Itse kumousorganisaatio ei voi kuitenkaan samaistua puolueen kanssa, koska puolue on julkinen, sen organisaatio on tunnettu ja sen toimintaa voidaan valvoa. Ajankohtaisten epäkohtien liikkeelle saamat suuret massaliikkeet voivat koota väestöä lippujensa alle myös huomattavasti helpommin, jos niistä ei alusta alkaen näy läpi ääripuolueen ote. Vähitellen ne voidaan suunnata selvemmin palvelemaan kumouksen tarkoitusperiä.

Kumouksellisen liikkeen ydin on siis alun alkaen salainen, jäsenmäärältään rajoitettu organisaatio, jonka aineellisena ja henkisenä tukena samoin kuin sen keskeisen aktiivisen jäsenistön rekrytointiläh-

teenä on yleisimmin äärimmäisyyspuolue. Väestön laajemman kannatuksen kumouksellinen liike hankkii äärimmäisyyspuolueen ja eri puolueiden yhteistyön sekä näennäisesti epäpoliittisten massaliikkeiden ja peiteorganisaatioiden kautta.

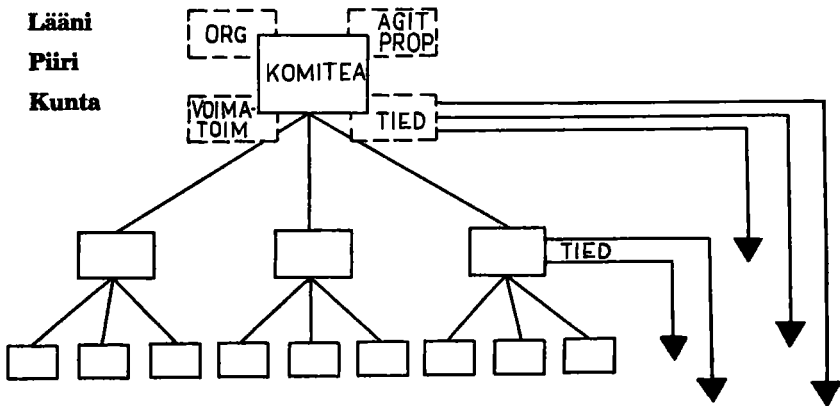
Kumouksellisen liikkeen julkista puolta edustaa puolueen valvoma tai kauko-ohjaama massaliike, jossa puolueeseen lukeutuva jäsenistö muodostaa vain murto-osan siitä, mutta jossa muu osa jäsenistöä on puolueelle myötämielistä. Mahdollisuuksistaan riippuen kumous voi myöskin perustaa toimintansa laajempaan "rintamaan", johon kuuluu hyvinkin erilaisia aatesuuntia edustavia ryhmäkuntia ja jossa puolue katsoo olevan mahdollista vähitellen hankkia johtoasema.

2. Kumouksen poliittis-sotilaallinen johto-organisaatio

Kumouksellisen liikkeen johdossa täytyy keskittyä sekä poliittisen että sotilaallisen toiminnan johto. Se käynnistää ja säätelee eri alojen organisoimistyyön, suunnittelee ja panee toimeen sekä psykologisia että sotilaallisia operaatioita ja järjestää tiedustelupalvelun. Kumouksen johdossa sen alueelliseen jakoon perustuvissa eri portaissa on kultakin näiltä toiminta-aloilta edustus, jotka useimmiten muodostavat yhdessä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kanssa kollegiaalisesti valtaa käyttävän komitean. Vastuu jakautuu myös toiminta-aloittain neljään haaraan.

1. ORGANISAATIO   2. AGITAATIO-PROPAGANDA   3. VOIMA-TOIMINTA   4. TIEDUSTELU

Kullakin toimintahaaralla on tehtäviensä suorittamista varten oma koulutettu toimeenpanohenkilöstönsä, organisaattorit, johtohenkilöstö erilaisia peiteorganisaatioita varten, kumouksen mainosmiehet eli agitaattorit ja propagandistit, sabotöörit ja terroristit, valvojat, tiedustelijat, vakoilijat jne. Toimihenkilöstön lisäksi on kumouksella suurten joukkojen massa, jota kyllästetään kumouksen opeilla ja valvotaan erilaisten organisaatioiden puitteissa, ja joka saatetaan tarvittaessa asettamaan voimansa toimintaan kumouksen päämäärien hyväksi.

Esimerkki kumouksellisesta johto-organisaatiosta eri toimintahaaraineen

Kuva 4

Johto-organisaation toiminta käsittää yleensä yllä esitetyn kaavion mukaisesti oman johtoportaan toiminta-alueen ja keskittyy alemman portaan komiteoiden johtamiseen, mutta tiedusteluhaaralla on lisäksi läpi koko organisaation ulottuva ylempien johtoportaiden erillinen tiedusteluverkko, joista muodostuu useampia päällekkäisiä toisistaan tietämättömiä tiedusteluorganisaatioita. Tällainen järjestelmä takaa tuoreiden ja luotettavien tietojen nopean saamisen ylempiin johtoportaisiin, mahdollistaa sisäisen valvonnan ja varmistaa toiminnan jatkuvuuden huolimatta jonkin verkon tuhoutumisesta.

3. Erillisorganisaatiot

Politiittis-sotilaallisen organisaation rinnalla toimii usein myös erillisorganisaatioita, jotka ovat itsenäisiä, mutta saavat toimintaohjeensa poliittis-sotilaalliselta keskusjohtolta ja ovat yhteistoiminnassa vastaavien alueellisten poliittis-sotilaallisten johto-organisaatioiden kanssa. Yleensä tällaisia erillisorganisaatioita muodostetaan sellaisille aloille, joilla on järjestyneessä yhteiskunnassa valtakunnallinen erikoisorganisaationsa, kuten rautatiet, tie- ja vesirakennuslaitos, posti- ja lennätin

yms. Kullakin näistä aloista on oma kumouksellinen rinnakkaisorganisaationsa, joka saattaa noudattaa soveltuvin kohdin poliittis-sotilaallisen organisaation mukaista esikuvaa.

4. Sotilasorganisaatiot

Kumouksen varsinainen sotilasorganisaatio on poliittis-sotilaallisen organisaation rinnalla sen voimatoimintahaaran johdossa, mutta noudattaa puolestaan omaa organisaatiotaan. Se syntyy vaiheittain ja jakautuu yleensä kolmeen kehityssteeleltään erilaiseen muotoon.

Alkeellisin sotilasorganisaation muoto on jonkinlainen kodinturvatai itsepuolustusorganisaatio, joka on paikallinen ja johon kuuluvat asuvat kotonaan, työskentelevät normaaliin tapaan ja pitävät sotilaan ammattia sivutoimenaan. Tällaisen miliisiorganisaation tehtävänä on suorittaa tiedustelua, huoltotehtäviä ja joskus rajoitettuja häirintätehtäviä.

Kehittyneempi sotilaallisen organisaation muoto on alueelliset yksikkökokoonpanoiset sissijoukot, jotka toimivat useimmiten kotiseudullaan ja suorittavat tavanomaisia sissioperaatioita.

Organisaation korkein muoto on säännölliset joukot, jotka on organisoitu kuten järjestyneen yhteiskunnan asevoimat yleensä.

V KUMOUKSELLISEN SODAN TEKNIikka

Kumouksellisen sodankäynnin eri toiminta-aloilla käytettävät toimintatavat ja -menetelmät mukautetaan parhaiten vastaamaan asetettuja päämääriä. Tekniikka on toisaalta repivää, toisaalta rakentavaa. Repivän tekniikan tarkoituksena on

- hajoittaminen,
- pelottaminen,
- demoralisoiminen ja
- eristäminen.

Rakentavan tekniikan tarkoituksena on

- organisoiminen ja
- oppien juurruttaminen.

Kun poliittis-sotilaallisen organisation eri toimintahaarat johtavat kaikkea kumouksellista toimintaa, voidaan kumouksellisen sodan tekniikkaa käsitellä sopivasti jakaen se juuri näiden toiminta-alojen mukaisesti.

1. Organisaatiotekniikka

Oman poliittis-sotilaallisen runko-organisaationsa luomisen ohella on kumouksen kyettävä soluttamaan hallinto- ja muu virkakoneisto, muut puolueet ja erilaiset järjestöt, saatava väestö organisoiduksi valvonnan ja psykologisen käsittelyn mahdollistamiseksi, luotava tarpeelliset sotilasorganisaatiot ja kyettävä ajan tullen organisoimaan vallatulla tukialueella hallinto ja talouselämä.

Soluttamisen tarkoituksena on sopivalla hetkellä lamauttaa tai mahdollisuuksien mukaan saada kumouksen hyväksi toimimaan järjestyneen vallan luomat ja sitä palvelevat organismit. Ellei kumoukselle ole mahdollista soluttaa varsinaisia asiamiehiään niihin, se pyrkii voittamaan puolelleen niissä jo palvelevia henkilöitä tai tukee virkoja täytettäessä sellaisten henkilöiden ehdokkuutta, jotka se katsoo olevan mahdollista taivuttaa sopivassa tilaisuudessa kumouksen palvelukseen. Henkilökohtaiset heikkoudet tai epäsäännölliset elämäntavat suovat mahdollisuuden painostukseen. Tarvittaessa järjestetään ansoja, käytetään pelottelua, uhkauksia, kiristystä ja terroria. Kaikki organismit, joilla on merkitystä yhteiskunnassa, olivatpa ne valtiollisia tai yksityisiä, ovat solutuksen kohteina. Erityisesti ovat tällaisia hallinto, poliisi, asevoimat, ammattijärjestöt, yliopistot, kulttuuri- ja nuorisojärjestöt, taloudelliset ja sosiaaliset yhdistykset. Vaikeimpia solutettavia ovat poliisi ja asevoimat, joissa on suhteellisen pysyvä henkilöstö ja valvonnan mahdollisuudet.

Sitä mukaa kuin kumouksen vaikutusvalta kasvaa, se pyrkii organisoimaan väestön tai ainakin saamaan sen valvonnan alaiseksi. Väestön valvonta pyritään toteuttamaan vähintään kaksinkertaisen valvonta-organisaation kautta. Toisen muodostaa alueellinen organisaatio, jossa asutus on jaettu suuremmista kokonaisuuksista kortteleihin, jopa rakennusyksiköihin saakka, joissa kussakin kumouksella on oma siemenensä, komitea, ryhmä, solu tai valvova silmä. Toisen muodostavat edellisestä

täysin riippumattomat erilaiset organisaatiot, joilla pyritään jokainen yksilö saamaan kortitetuksi ammatin, sivistyksellisten, uskonnollisten tai yhteiskunnallisten harrastustensa tai muiden perusteiden mukaan. Pääasia on, että yksikään ihminen ei välttä karsinoimista ja että alueellisen organisaation rinnalla on toinen, jotka täydentävät toisiaan ja valvovat toisiaan.

Sotilasorganisaation muodostumisesta on edellä jo mainittu. Paikallisten itsepuolustuselimiä parhaasta aineksesta valitaan ja koulutetaan taistelijat alueellisiin joukkoihin. Alueelliset joukot muodostavat rungon myöhempää säännöllisten joukkojen perustamista varten. Säännölliset joukot, jotka ovat parhaiten aseistetut, koulutetut ja varustetut, edustavat kumousliikkeen valioainesta. Heidän ideologinen vakaumusensa on ehdoton.

Vallatulla tai "vapautetulla" tukialueella kumouksella on täydellinen toimintavapaus ja väestö on taivutettu tai pakotettu sen valtaan ja alistettu sen valvontaan. Vastustajan asiamiehillä ei ole siellä toiminnan mahdollisuuksia eikä väestö anna niille tukeaan. Sitä vastoin kumous saa siellä suojaa, tukea ja huoltoa, sen joukot, varastot ja laitokset ovat siellä väestön suojaamina turvassa. Tukialueesta organisoidaan myös kumouksen poliittinen ja hallinnollinen keskus, jonne kumouksen johto asettuu. Sieltä käsin se hoitaa yhteydet ulkomaailmaan ja voi hankkia itselleen vieraiden valtojen tunnustamisen lailliseksi hallitukseksi saavutettuaan riittävästi menestystä.

2. Propaganda ja agitaatio

Kumouksellisessa sodassa on psykologisella taistelulla ratkaisevan tärkeä merkitys. Psykologisen taistelun pääaseita ovat propaganda ja agitaatio, joiden harkittu ja hallittu käyttö jo kumouksen valmisteluvaiheessa muodostaa erään tärkeimmistä kumouksellisen taistelun elementeistä.

Propaganda suunnataan hallitukseen, virkakuntaan, väestöön ja ulkovaltoihin. Hallitukseen ja virkakuntaan suunnatun propagandan päämääränä on vastustajan demoralisoiminen, luottamuksen horjuttaminen, toimintakyvyn lamauttaminen, pelon, epäilyksen, huonon oman-

tunnon ja syyllisyyden tunteen herättäminen. Se suurentelee kumouksen saavutuksia, väheksyy ja kieltää vastustajan menestykset, liioittelee sen kärsimiä tappioita, kieltää järjestyneen vallan toimenpiteiden oikeutuksen, tehokkuuden ja tarpeellisuuden sekä asettaa epäilyksen alaiseksi poliittisen ja hallinnollisen johdon moraalin, toiminnan tarkoituksiperät ja pyrkimysten vilpittömyyden. Väestössä propaganda pyrkii herättämään epäluottamusta hallitukseen ja virkakoneistoon, saamaan väestö omaksumaan kumouksen ajamia aatteita ja antamaan tukensa sille.

Väestöön kohdistuvan agitaation päämäärät ovat yleensä samat kuin propagandankin, saada väestö vastustamaan hallitusta. Nimenomaan on agitaation tarkoituksena saada väestö toimimaan. Agitaattori on yllyttäjä, joka puhumalla ja korostamalla yhtä tai paria kärjistetyksi esitettyä ajatusta saa ihmiset kiihkoutumaan, propagandisti taas viljelee paljon aatteita ja käyttää yleensä kirjoitettua sanaa toiminnassaan.

Propaganda- ja agitaatiotoiminnan laajassa hyväksikäyttämisessä on tiedotusvälineiden hallitseminen ratkaisevan tärkeää. Lehtien, kirjallisuuden, lentolehtisten, julisteiden, elokuvien ja rainakuvien avulla pyritään alistamaan väestö yksinomaan kumouksellisen tiedotustoiminnan varaan ja eristämään se hallituksen johtamasta tai sitä tukevasta tiedotustoiminnasta. Jos radio ja televisio ovat hallituksen valvonnassa, pyritään se voimakkaasti soluttamaan ja käytetään kumoukselle myötämiehisten ulkovaltojen suomia mahdollisuuksia lähetysten järjestämiseen rajan takaa.

3. Lakot

Lakkojen päämääränä on aiheuttaa valtiontaloudelle sekä yksityisille teollisuuden ja liiketoiminnan harjoittajille taloudellisia vaikeuksia. Toisaalta niiden päämääränä on aiheuttaa yleistä rauhattomuutta ja levottomuutta, koota väestö mielenosoituksiin hallitsevaa valtaa vastaan ja aiheuttaa epäjärjestyksiä maassa. Väestön palkka- ja muita taloudellisia etuja koskevien vaatimusten ohella tuodaan esiin kumouksen muita vaatimuksia, joiden taakse väestö huomaamattomasti johdatetaan.

Lakkojen aiheuttaman epäjärjestyksen vallitessa voivat kumouksen asiamiehet, agitaattorit, tiedustelijat, terroristit, sissit yms liikkua va-

paammin ja ilman kiinnijoutumisen vaaraa. Lakkokokouksissa maltillisin aines pyritään syrjäyttämään työväestön johdosta ja valta siirtämään työväen yhdistyksissä, järjestöissä ja työpaikkaorganisaatioissa kumouksen asiamiehille.

4. Tuhoteot

Kumous käyttää tuhotekoja saavuttaakseen sekä taktillisia että psykologisia päämääriään. Se voi aiheuttaa hallituksen joukoille tuntuvia tappioita ja kahlehtia sen toiminnan sekä aiheuttaa maan talouselämälle suuria vaikeuksia esimerkiksi sadon ja elintarvikevarastojen tuhoamisena, valtakunnan liikenne- ja voimansiirtoverkon lamauttamisena jne. Tuhotekojen estämiseksi järjestynyt valta joutuu hajoittamaan voimansa ja sitomaan niistä suuren osan kiinteisiin vartiointitehtäviin.

Tuhotekojen psykologinen merkitys on myös tärkeä. Kumous vahvistaa asemaansa ja voimaansa saavuttamallaan helpoilla voitoilla, joista lehdistö levittää tiedot kaikkialle. Väestö, joka joutuu sietämään tuhotekojen seuraukset, kuten sähkövirran ja puhelinyhteyksien katkeamisen, elintarvikkeiden saannin ja liikenteen vaikeutumisen, syyttää hallitusta kyvyttömyydestä ja saattaa lopulta pitää sitä syyllisenä tilanteeseen, joka on seuraus sen taipumattomasta asenteesta.

Tuhotekoja suorittavat pienet erikoistuneet tuholaisryhmät. Usein käyttävät ne kuitenkin väestöä hyväksi varsinkin vähäisemmissä teoissa saattaakseen sen osalliseksi tuhotöihin ja alttiiksi kostolle, jota kumous puolestaan voi käyttää propagandassaan psykologisesti edukseen.

5. Terroritoiminta

Terroritoiminta on valikoivaa tai systemaattista. Valikoivan terroritoiminnan tarkoituksena on voimakkaiden, kumousta häiritsevien henkilöiden eliminoiminen vastustajan riveistä. Systemaattinen terrori kohdistuu ensi sijassa järjestyneen vallan eri organismien edustajiin, poliiseihin, upseereihin, aliupseereihin ja miehiin, postimiehiin ja rautatieläisiin, yleensä tavallisiin ammattialansa edustajiin, joiden eliminoimisella aiheutetaan pelon tunne työtovereissa ja koko ryhmäkunnassa.

Mutta se voi kohdistua myös suureen yleisöön tavarataloissa, kahviloissa, kulkuneuvoissa, uimarannoilla, missä tahansa ihmisiä on runsaasti koolla.

Terroritoiminnalla voidaan estää väestön käyminen hallituksen tai järjestysvallan järjestämissä tilaisuuksissa, käyttämästä niiden tarjoamia palveluksia, tukea ja suojaa, sekä pakottaa sellainen väestönosa, joka ei vapaaehtoisesti taivu kumouksen valtaan, sietämään ja tottelemaan sitä.

Terroritoiminta lamauttaa vastarinnan, ravistelee välinpitämättömät hereille ja helpottaa massojen alistamista kumouksen valtaan. Se on helposti pantavissa toimeen ja tarvitsee vain vähän henkilöstöä. Terroristit ovat joko psykologisesti valmisteltuja vakaumuksellisia kumouksellisia tai palkattuja tappajia, jotka on organisoitu pieniksi huolellisesti suljetuiksi soluiksi.

6. Sissisota

Sissisota on kumouksellisen sodan aseellisen vaiheen näkyvin ja näyttävin muoto, joskin sitä usein pidetään aiheettomasti myös koko kumouksellisen sodan olennaisimpana osana. Se on kuitenkin vain eräs laajamittaisen toiminnan osa, joka ei koskaan voi tuottaa lopullista tulosta ilman, että toimintaa muilla aloilla jatketaan keskeytyksettä.

Sissisodan päämääränä on aiheuttaa järjestyneen vallan voimille vakavia tappioita, hajoittaa ne, estää niiden toimintavapaus ja osoittaa kumouksen menestys ja kyky organisoida tehokas sotilaallinen voima, jonka lamauttaminen järjestyneen vallan voimin on äärimmäisen raskas ja vaikea suoritus. Kumouksen sotilasorganisaation kehittäminen on aloitettava salaa ja suojassa järjestyneen vallan välittömiltä vastatoimenpiteiltä. Näin muodostuu pienistä paikallisista partisaaniryhmistä vähitellen laajempi alueellinen sissiorganisaatio. Aluksi sen toiminta rajoittuu tuhotekoihin, yllättäviin hyökkäyksiin esim poliisiasemille ja erillisten vartioiden kimppuun sekä pieniin väijytyksiin, joilla se aiheuttaa epävarmuutta ja hankkii sissijoukkojen tarvitsemää materiaalia. Laajennuttuaan se suorittaa suurempia, joskin lyhytaikaisia operaatioita, tuhoaa varikoita, pieniä varuskuntia ja muita tärkeitä kohteita ja pyrkii hallitsemaan laajoja alueita tai ainakin tekemään järjestyneen

vallan joukoille toiminnan niillä jatkuvasti epävarmaksi ja raskaita tappioita tuottavaksi. Sissijoukot pyrkivät toimimaan yllättäen, äkillisesti, suurella hetkellisellä voimalla ja saamaan tuloksen nopeasti aikaan. Sissijoukot toimivat yleensä vain silloin, kun niillä on suuret menestymisen mahdollisuudet ja ne välttävät sitoutumista taisteluun alivoimaisina.

Sissijoukkojen organisaatio ja koulutus alkuvaiheessa on hajanaista ja epätasaista. Muodollinen kuri ja järjestys on puutteellista, ja johtajien henkilökohtaisella panoksella on ensiarvoisen tärkeä merkitys. Epäsäännöllisistä oloista johtuen ovat ikovat rangaistukset kurinpitokeinoina yleisiä. Pienetkin rikkomukset tai heikkous taistelussa voidaan rangaista kuolemalla.

Sissijoukot muodostetaan miltei poikkeuksetta vapaaehtoisista, joilla on syvä ideologinen vakaumus. Useimmiten sissit ovat saaneet peruskoulutuksensa järjestyneen vallan armeijassa normaaleina aikoina. Tappioiden korvaamiseksi ja laajenevan organisaation täydentämiseksi suoritetaan lisäjoukkojen rekrytointi kouluttamattoman tai heikosti koulutetun paikallisen itsepuolustusorganisaation riveistä tai suoraan kouluista, tehtaista tai kaduilta.

Sissijoukkojen aseistus ja varustus on varsinkin alkuvaiheessa alkeellinen ja sekalainen. Metsästys- ja taskuaseiden rinnalla on aluksi vain vähän varsinaista sotilasaseistusta. Täydentäminen suoritetaan ostamalla, ryöstämällä, tuomalla salaa ulkomailta ja ennen kaikkea valtaamalla poliisiasemia, vartiostojen majoituspaikkoja, varastoja ja varikoita sekä hyökkäämällä materiaalikuljetusten, saattueiden ja pienehköjen sotilasosastojen kimppuun. Muussa huollossa sissit ovat suurelta osalta paikallisen siviiliväestön tuen varassa ja joutuvat usein tyytymään alkeelliseen ja riittämättömään ravintoon, vaatetukseen, majoitukseen, sairaanhoitoon ja muuhun huoltoon.

Sissit sijoittautuivat aluksi vaikeapääsyisille ja syrjäisille seuduille, mutta siirtyivät toiminnan vilkastuttua lähemmäksi asutusalueita. Lisäksi on sissien aika ajoin osoitettava voimansa kaikissa yhdyskunnissa saadakseen väestön tukemaan toimintaansa ja estääkseen sitä luisumasta järjestyneen vallan käsiin.

Jos kumous huipentuu yleiseen kansannousuun tai jos kumous saa

hallintaansa osan valtakunnan aluetta, sissiyksiköt muodostavat säännöllistä kumousarmeijaa perustettaessa sen rungon. Eriasteisista sissi-johtajista tulee kumousarmeijaan kokenut, karaistunut ja ideologisesti luotettava kaaderi. Korkeimpienkin sissijohtajien kokemus rajoittuu kuitenkin yleensä enintään komppanian — harvoin pataljoonan — suuruisten kiinteiden kokonaisuuksien johtamiseen sissisodan erikoisolosuhteissa, joten tavanomaisessa taistelussa ylemmän johdon toiminta on usein taitamatonta.

VI KUMOUKSEN TORJUNTA

1. Yleistä

Kumouksellisen sodan valmisteluvaihe, joka itse asiassa on jo varsinaisen sodan ensimmäinen vaihe, alkaa salaisena ja huomattava osa toiminnasta tapahtuu lain kirjainta rikkomatta. Näin ollen vastatoimenpiteet ovat myös varsin rajoittuneita ja keskittyvät lähinnä rakentavaan, kumouksen edellytyksiä eliminoivaan toimintaan. Tällaiseen toimintaan kuuluu paljon normaaliajan ulko- ja sisäpolitiikkaan, hallintoon ja sosiaalipolitiikkaan sisältyviä luonnollisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lujittaa maan kansainvälispoliittista asemaa, erityisesti ystävällisiä suhteita naapurivaltioihin, vahventaa yhteiskunnan sisäistä rakennetta, tasoittaa yhteiskuntaluokkien välisiä eroja, kohottaa yleistä elintasoja ja kansansivistystä sekä yleensä edistää yhteiskunnan vapaata ja rauhallista kehittymistä sekä sen jäsenten kansalaisvapauksia ja turvallisuutta. Näitä toimenpiteitä ei tässä yhteydessä ole tarpeen yksityiskohtaisemmin käsitellä, vaan pyrkimyksenä on paneutua niihin konkreettisiin toimenpiteisiin, joiden välittömänä päämääränä on kumouksellisen toiminnan torjuminen. Ottaen kuitenkin huomioon kumouksen alkuvaiheen rauhanomaisen ja huomaamattoman kehittymisen, on syytä korostaa hallituksen velvollisuutta seurata tilanteen kehittymistä valtakunnassa kumouksen edellytysten eliminoimiseksi.

Kuten kumouskin ulottaa toimintansa kaikille elämän aloille yhteiskunnassa, on kumouksenvastaisessakin taistelussa kaikilla aloilla pys-

tyttävä kehittämään tehokas torjunta. Kumouksenvastaista taistelua luonnehtii näin ollen sen totaalisuus ja väestön osuuden merkitys siinä. Varsinkin taistelun alkuvaiheessa on leimaavana piirteenä taistelun siviililuonne. Erityinen merkitys sekä valmistelu- että aseellisessa vaiheessa on psykologisella taistelulla, jota käydään väestöstä. Sen tulokista riippuu kumouksen kannatuksen laajuus ja sen vastustuksen intensiivisyys.

2. Kumouksen torjunta sen valmisteluvaiheessa

Kumouksen torjunnan lähimpinä päämäärinä kumouksen valmisteluvaiheessa on saada selville kumoukseen tähtäävä toiminta, estää sen laajeneminen, eristää sen aktiiviset asiamiehet ja kohdistaa väestöön rakentava ja rauhoittava, psykologisesti vakuuttava valistus.

Kun kumoukseen tähtäävät selvät merkit ovat havaittavissa, täytyy vastatoiminta organisoida, että se olisi tehokas. Vastatoiminnalle on yleensä eduksi, että se kehittyy huomaamattomasti niinkuin kumouskin, ettei tarpeettomasti kärjistettäisi tilannetta ja säilytettäisiin järjestyneen vallan toimintavapaus. Sen vuoksi on kumouksenvastaisessa taistelussa nimenomaan johdon organisoiminen tärkeää, kun sen sijaan vastataistelun organisoimisesta väestön keskuudessa on ainakin alkuvaiheessa pidättäydyttävä. Kumouksenvastaisen taistelun johto kuuluu hallitukselle, jonka tulee koordinoita ja yhdistää eri aloilla suoritettavat toimenpiteet. Kaikkien alojen edustus keskeisessä johdossa on tarpeen, mutta avainasemassa ovat sisäministeri, puolustusministeri ja opetusministeri alaisine laitoksineen. Eri aloilla on johtavat henkilöt informoitava tilanteesta ja annettava ohjeet tilanteen kehittymisen seuraamisesta, ilmoitusten tekemisestä, keskinäisestä yhteistoiminnasta ja vastatoimenpiteistä erilaisissa tilanteissa.

Sotilaallisen toiminnan sektorilla on pyrittävä selvittämään kumouksen asiamiesten soluttautuminen asevoimiin ja puolustusasiain hallintoon sekä selvittämään näiden yhteydet kumoukselliseen liikkeeseen ja sen poliittis-sotilaalliseen organisaatioon. Ellei kumouksen asiamiesten suoranaisiksi eristämiseksi tai vapauttamiseksi tehtävistään ole riittävästi aihetta, heidän toimintaansa seurataan ja sijoitetaan heidät merkityksentömmään tehtävään. Joukko-osastoissa estetään hajoittava ja kuria

höllentävä agitaatio ja demoralisoivien julkaisujen levittäminen. Kasarmialueet, varastot ja laitokset suojataan hyvin. Liikkuessaan mieslukuisina osastoina majoitusalueiden ulkopuolella sotaväki osoittaa massiivista voimaansa ja kurinalaisuutta, johon ulkopuolisen kiihotuksen ei anneta vaikuttaa. Kuriin sopeutumattomat ja kumoukselle ilmeisen myötämieliset sotilaat sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan sellaisiin tehtäviin, joissa heidän vaikutuksensa muun joukon kuriin on mahdollisimman vähäinen. Koulutuksessa pannaan painoa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen kuuluvien tehtävien suorittamiseen. Eri paikkakunnilla sotilas- ja poliisijohto neuvottelevat yhteistoiminnasta ja tarkistavat suunnitelmat tärkeiden kohteiden suojaamisesta. Asevoimat suorittavat tiedustelua, jonka päämääränä on selvittää mieliala siviiliväestön ja sotilaiden keskuudessa, erilaiset merkit kumoukselliseen toimintaan viittaavasta aktiivisuudesta sekä tutustua mahdollisesti kyseeseen tuleviin toiminta-alueisiin.

Ulkomaihin kohdistuvalla aktiivisella tiedotustoiminnalla pyritään antamaan maasta, hallituksen toiminnasta ja toimintakyvystä objektiivinen kuva, kutsutaan maahan ulkovaltojen julkisen sanan ja kansainvälisten uutistoimistojen edustajia, joiden kautta korjataan kumouksellisen tiedotustoiminnan ulkovaltoihin levittämällä tiedoilla antama väärä kuva sisäisistä oloista maassa. Virallisissa suhteissa pyritään normaalit suhteet säilyttäen torjumaan vieraiden valtojen taholta tulevat pakotteet, estämään ulkovaltojen kumoukselliselle liikkeelle antama apu ja vahvistamaan suhteita ystävällismielisiin hallituksiin ja varmistamaan yhteydet niihin kriisin mahdollisesti puhjetessa.

Sisäpolitiikassa on hallituksen pyrittävä asiallisella ja aktiivisella tiedotustoiminnalla saamaan väestö vakuuttuneeksi hallituksen pyrkimysten vilpittömyydestä ja väestön yleistä etua tarkoittavasta politiikasta. Selvästi lainvastaista julkaisutoimintaa, hallintokoneiston toiminnan häiritsemistä ja muuta rikollista toimintaa pyritään estämään voimakain lain sallimin toimenpitein ja tarvittaessa poikkeusmääräyksin. Virkakoneistossa toimivat kumouksen asiamiehet pyritään selvittämään, saattamaan valvonnan alaisiksi ja aiheen ilmaantuessa pidättämään virasta. Kompromisseja kumoukselliseen toimintaan kallistuvan opposition kanssa pyritään välttämään ja estetään kumousta saamasta haltuunsa avainasemia yhteiskunnassa. Mielenosoituksiin liittyvät rauhat-

tomuudet pyritään estämään poliisivoimin ja tarpeetonta väkivaltaa välttämällä. Mikäli järjestyksen ylläpitämisessä ilmenee vaikeuksia, mielenosoitukset kielletään. Rikosten käsittely tuomioistuimissa järjestetään nopeaksi ja estetään kumouksen asiamiehiä tekemästä niistä kumouksen propagandatilaisuuksia.

Väestön liukuminen kumouksen riveihin pyritään estämään saattamalla se järjestyneen vallan psykologisesti vakuuttavan ja rauhoittavan tiedotustoiminnan alaiseksi, estämällä kumousta kehittämästä lainvas- taista propaganda-aineistoa ja harjoittamasta rikollista agitaatiota. Tu- holais- ja terroritekojen toimeksiantajat pyritään selvittämään, osoitta- maan ne väestölle ja asettaman koko kumouksellinen liike vastuuseen rikoksista.

Solmimalla ystävällismielisten ulkovaltojen kanssa kauppasopimuk- sia ja välttämällä yksipuolista taloudellista riippuvuutta ulkovallasta, joka voisi käyttää sitä hyväkseen asettaakseen pakotteita, pyritään var- mistamaan maan talouselämän vakavuus. Oma tuotanto pyritään pitä- mään käynnissä ja kilpailukykyisenä ulkomaiden kanssa estämällä mah- dollisuuksien mukaan lakkojen syntyminen, tuotannon, liikenteen ja kuljetusten sabotoiminen sekä estämällä työpaikoilla suorittamasta ri- kollista agitaatiota. Kumouksellisten soluttautumista erilaisten poliittis- ten, ammatillisten, kulttuuri- ja muiden järjestöjen ja yhdistysten joh- toon pyritään vaikeuttamaan varoituksin ja valistustoiminnalla. Mikä- li kumous näyttää kehittyvän uhkaavaksi, lakkautetaan järjestöjä ja yh- distyksiä, joiden voidaan osoittaa olleen yhteydessä rikolliseen toimin- taan ja tukevan sellaista.

3. Kumouksen torjunta sen aseellisessa vaiheessa

Kun kumous lähtee aseellisen taistelun tielle, on kyse ratkaisevasta voimien koetuksesta. Silloin kumous katsoo koittaneen hetken, jolloin järjestynyt valta ei enää omaa riittävästi mahdollisuuksia tukahduttaa kumousliikkeen laajeneminen. Sissisotaa käyden kumous laajentaa jat- kuvasti valtaansa, lisää joukkojaan ja osoittaa voimansa. Sodasta voi ke- hittyä pitkä, mutta pala palalta järjestynyt valta murenee, ellei se pysty antamaan kumoukselle raskaita iskuja, ellei se jatkuvalla offensiivisella asenteella pakota sitä väistymään syrjäisille ja asumattomille seuduille

ja ellei se pysty turvaamaan väestön henkeä ja omaisuutta ja taistelemaan menestyksellisesti sen sielusta.

Kumouksenvastaisen taistelun painopiste sen aseellisessa vaiheessa on sotilaallisella ja psykologisella sektorilla, mutta heikkous muilla sektoreilla saattaa nopeasti romahduttaa puolustuksen kaikilla muillakin toiminnan aloilla. Viimeistään kumouksen edistyttyä aseelliseen vaiheeseen on järjestyneen vallan ryhdyttävä kaikilla aloilla offensiiviin. Passiivinen asenne kostautuu nopeasti ja kumous käyttää sitä aina tehokkaasti hyväkseen.

E erityisen tärkeää on kaikille aloille ulottuvan tiedustelun järjestäminen sotilas- ja siviilijohdon yhteistoimin. Tiedustelun kohteet ovat toisaalta yleisluontoisia ja pysyviä kuten vastustajan ideologia, periaatteellinen toimintaorganisaatio, toimintatavat, kumouksen voima yleensä, ulkopuolinen apu jne, toisaalta operatiivista laatua, kuten poliittis-sotilaallisen organisaation alueellinen rakenne, paikalliset johtohenkilöt, sotilaallisen toiminnan, salaisen tuen ja huollon järjestely ja tietenkin varsinaiset aseellisen toiminnan välineet: terroristiryhmät ja sissijoukot, niiden ryhmitys, johdon, tiedustelun ja viestiyhteyksien järjestely. Tiedustelun tärkein ja tuloksellisin lähde on väestö.

Aseellisessa taistelussa kumouksellisia voimia vastaan on paikallisilla olosuhteilla kuten maastolla, asutustiheydellä, tärkeiden kohteiden määrällä ja laadulla, voimasuhteilla ja kumouksellisen organisaation kehitystasella tärkeä merkitys omien voimien käytölle. Pyrkimyksenä tulee olla pitää hallussa tärkeät kohteet, lamauttaa kumouksellisten toiminta asutuskeskuksissa, eristää sissiosastot väestöstä estäen niiden huolto- ja erikoistunein vastasisiosastoin pakottaa sissit vähitellen taisteluun niille epäedullisissa oloissa ja tuhota ne.

Terroritoiminnan hedelmällisin maaperä on asutuskeskuksissa. Sen estäminen on erittäin vaikeaa, mutta se pyritään tekemään kumoukselle mahdollisimman kalliiksi ja käyttämään terroritoimintaa psykologisesti hyväksi kääntämällä väestö sen suuttamana kumousta vastaan. Kärsivällisellä ja hellittämättömällä valvonnalla ja tiedustelulla, henkilöliikennestarkastuksilla, liikenteen valvonnalla ja liikkumisrajoituksilla sekä epäilyttävien kohteiden ja henkilöiden silmälläpidolla pyritään hallitsemaan asutuskeskukset ja selvittämällä poliittis-sotilaallinen organisaatio hajoittamaan se ja murtamaan järjestetty vastarinta. Tämä toiminta ta-

pahtuu parhaiten poliisivoimin. Armeija voi tukea laajempia operaatioita antamalla poliisin johtoon sotilasosastoja.

Yleensäkin kumouksenvastainen toiminta asutuskeskuksissa perustetaan mahdollisuuksien mukaan vahvan poliisin, apupoliisimuodostelmien ja armeijan erikoisyksiköiden varaan. Varsinaiset sotilasyksiköt käytetään asutuskeskusten ulkopuoliseen eristämiseen, tärkeiden kohteiden suojaamiseen ja taisteluun aseellisia osastoja vastaan varsinkin maaseudulla. Vapaaehtoisten kodinturvajoukkojen käyttö pitäisi rajoittaa vartiointitehtäviin ja itsepuolustukseen.

Sissiosastot toimivat ennen kaikkea maaseudulla. Aseellinen toiminta niitä vastaan on toisaalta puolustuksellista, toisaalta hyökkäyksellistä, joskin lopullisen ratkaisun tuo vain offensiivi. Oma turvallisuus ei perustu niinkään staattiseen suojaamiseen, mikä vaatii paljon joukkoja ja tuottaa aina tappioita, kuin jatkuvaan epävarmuuden aiheuttamiseen sisseille jäljittämällä niitä, järjestämällä niille ylläköitä ja riistämällä niiltä toimintavapaus. Staattiseen puolustukseen kyliin jätetään vain heikko miehitys, jota mahdollisuuksien mukaan vahvennetaan väestön itsepuolustusjoukoin ja näin estetään sissejä tukeutumasta huollossaan väestöön. Samalla säilytetään yhteys väestöön, suojellaan sitä sekä tuetaan sitä materiaalisesti ja henkisesti. Sissiosastojen tuhoamiseen käytetään kevein, tulivoimaisin asein varustettuja tuhoajaosastoja, joiden miehistö valitaan hyvän fyysisen kunnan omaavista ja hyvin koulutetuista sotilaista. Tuhoojaosastot käyttävät sissien omia menetelmiä, pimeyttä ja huonoa säätä hyväkseen iskeäkseen huolellisesti tiedusteltuihin kohteisiin ja antamatta sisseille tilaisuutta väistyä tuhoavat ne. Sisseihin nähden niillä on etuna parempi aseistus, varustus ja huolto sekä mahdollisuus käyttää hyväkseen raskasta tulta. Jos sissit vetäytyvät piilopaikkoihinsa eivätkä toimi, ei niistä ole tarkoitettua hyötyä kumoukselle. Mutta lähdettyään liikkeelle ja suoritettuaan hyökkäyksiä ne ovat alttiita ansoille ja yllätyksille.

Kumous käyttää säännöllisiksi organisoituja joukkoja yleensä vasta saatuaan jonkin alueen täydelliseen hallintaansa ja kun sillä on riittävästi varaa ja voimia niiden perustamiseen. Vaikka ne ovat osoitus kumouksen voimasta, ei niillä ole sellaista sotilaallista merkitystä kuin sissijoukoilla. Yleensä katsotaan, että voimasuhteilla 1:10 on kumouksella vielä mahdollisuus käydä tasapäistä kamppailua järjestynyttä valtaa

vastaan, mutta säännöllisten joukkojen muodostamiseen tarvitaan huomattavasti enemmän, ja niiden materiaaliset vaatimukset ovat jo aivan toiset kuin sissijoukkojen.

Taistelussa kumouksen säännöllisiä joukkoja vastaan on pyrkimyksenä kevein, liikkuvin ja tulitukea omaavin joukoin etsiä kosketus viholliseen ja sitoa se. Pääosa voimista pidetään reservinä ja sitä käytetään valmisteltuun hyökkäykseen sidottua, mahdollisuuksien mukaan saarettua vihollista vastaan. Operaatio, jossa käytetään huomattavia voimia ja joka "iskee tyhjään", on psykologisessa mielessä merkittävä tappio. Itse taistelu käydään tavanomaisen taistelun periaatteita noudattaen ja pyrkien menestyksen saavuttamisen jälkeen varmistamaan se ja palauttamaan puhdistetulla alueella mahdollisimman täydellinen järjestys ja suojaamaan väestö siellä. Taistelun kuluessa pyritään kaikin keinoin välttämään tappioiden tuottamista aseettomalle taistelujen keskelle joutuneelle siviiliasujaimistolle.

Ulkopoliittisella rintamalla on kumouksenvastaisessa taistelussa tärkeimpänä päämääränä säilyttää normaalit yhteydet ulkovaltoihin, ylläpitää jatkuvaa kanssakäymistä niiden kanssa, saada niiden hyväksyminen hallituksen toiminnalle kumouksenvastaisessa taistelussa sekä estää ulkovaltoja tukemasta kumousta ja tunnustamasta sitä virallisesti. Itse kumouksentorjunta on pyrittävä suorittamaan omin voimin ja estettävä konfliktin laajeneminen sisäisen probleeman asteelta. Välillistä suuriarvoista tukea ulkovalloilta voidaan kumouksenvastaisessa taistelussa pyrkiä hankkimaan valtakunnan talouselämän säilyttämiseksi toimintakykyisenä ja väestön toimeentulon varmistamiseksi. Kumouksen estämiseksi saamasta ulkomaista tukea tehostetaan rajojen valvontaa ja tarpeen vaatiessa suljetaan ne kokonaan tai osittain.

Sisäpoliittisella rintamalla on taistelun päämääränä tilanteen rauhoittaminen mahdollisimman laajoilla alueilla, turvata hallinnon esteetön harjoittaminen, suojata väestö ja taata sen toimeentulo sekä hankkia hallituksen taakse mahdollisimman laaja väestön tuki. Toisaalta juuri viimeksi mainitussa pyrkimyksessä piilee myös vaara heikentää kumouksenvastaista taistelua, jos sallitaan kumoukselle myötämielisten piirien saada hallituksessa ja hallinnossa laajenevaa vaikutusvaltaa. Väestön tuki on hankittava psykologisin keinoin, mutta hallitusvalta ja kumouksentorjunnan johto on pidettävä lujissa käsissä ja hallittava tilanne

poikkeusmääräyksin ja -toimenpitein. Kumous ei jätä käyttämättä hyväkseen ainoatakaan hallituksen heikkoudesta saatavaa tilaisuutta. Kumouksellisessa sodassa joudutaan usein käyttämään äärimmäisen kovia, demokraattisille tavoille vieraitakin otteita, joilla järjestynyt valta hallitsee uhkaavaksi muuttuneen tilanteen.

Psykologisella rintamalla on kyseessä nimenomaan taistelu väestöstä. Toisaalta pyritään estämään ja heikentämään kumouksen siihen kohdistaman psykologisen käsittelyn vaikutusta ja toisaalta suunnataan siihen hallituksen taholta voimakas ja vakuuttava psykologinen toiminta, jolla se saadaan kunnioittamaan ja puolustamaan järjestyneen yhteiskunnan perusarvoja sekä vastustamaan laittomuuksia ja kumouksen houkutusia. Virkakunnassa, erityisesti poliisissa ja asevoimissa pyritään luomaan järkkymätön kumouksenvastainen henki, joka ei lannistu terroritoiminnastakaan. Järjestyneen vallan joukkojen kurinalainen esiintyminen suurina osastoina, kuten marssit läpi asutuskeskusten, valaa väestöön ja joukkoihin uskoa ja luottamusta valtionjohtoon. Mikäli kumouksellinen propaganda on saanut väestöstä otteen, on se vakuuttavasti saatava ymmärtämään järjestyneen vallan pyrkimysten oikeutus ja näkemään järjestyksen palauttamisella koko väestölle saatava etu. Tämä on myös väestölle konkreettisesti osoitettava rauhoittuneiden olojen palaamisena ja väestön materiaalistien tarpeiden tyydyttämisenä. Lainkuulias väestö on suojattava kumouksen vastatoimenpiteiltä ja kumouksen tielle lähteneille on annettava mahdollisuus palata takaisin.

Kaikkialla missä on suinkin mahdollista, on pyrittävä pitämään yllä tuotannollista toimintaa ja työllisyyttä. Siten voidaan varmistaa väestön toimeentulo, estää sen liikehtiminen ja joutuminen puutteen, joutilaisuuden ja levottoman elämän ansiosta kumouksen talutusnuoraan. Lakkokohleminen ja lakkokiihotus pyritään estämään. Järjestyneen vallan suojatoimenpitein pyritään varmistamaan elintarvikevarastojen riittävyys sekä jakeluverkoston toimintakyky. Milloin kumous on pystynyt lamauttamaan tai vakavasti häiritsemään valtakunnan talouselämää, on ulkomaiseen taloudelliseen tukeen nojaten pyrittävä varmistamaan väestön toimeentulo.

Kun kumouksellinen liike on saavuttanut huomattavaa menestystä ja aseellinen vaihe on alkanut, voidaan järjestynyttä valtaa tukevan väestön pohjalta kehittää kumouksellisen liikkeen vastapainoksi kansan-

liike, joka kokoaa piiriinsä rauhallista kehitystä ja laillisuutta kannattavan väestön sekä voimakkaalla valistustoiminnalla myös epäriivän kansaineksen. Kumouksen peiteorganisaatiot ja niiden johtajiston yhteydet kumoukseen paljastetaan ja kumouksen väestöön kohdistuva karsinointi ja valvonta pyritään estämään. Kumouksenvastaisen aseellisen taistelun päätyessä menestyksellisesti on mahdollisimman pian ryhdyttävä toimenpiteisin poikkeustilan peruuttamiseksi ja normaaleihin oloihin palaamiseksi.

VII YHDISTELMÄ

Kumouksellisen toiminnan ja sodan omalaatuisuus ja monimuotoisuus tekevät siitä opillisena kysymyksenä varsin vaikeasti käsiteltävän. Olosuhteet, joissa sota käydään, antavat sille useimmiten teoreettisesta mallista huomattavastikin poikkeavan luonteen.

1950-luvun kaksi merkittävää kumouksellisen sodan näytöstä Indo-Kiinassa ja Algeriassa ranskalaista hallitsevaa valtaa vastaan sekä parhailan käynnissä oleva Vietnamin sota ovat muokanneet käsityksiä kumouksellisen sodan luonteesta. Epäilemättä niiden ansiosta on muodostunut suhteellisen selvä kuva nimenomaan sen aseellisesta vaiheesta sekä psykologisen taistelun merkityksestä ja tekniikasta. Kuitenkin on todettava, että kaikille näille kolmelle sodalle on joukko yhteisiä piirteitä, jotka tekevät niistä tietynluonteisen erikoistapauksen, jonka yleistämiseen on suhtauduttava varovasti. Kaikki ne ovat ns kolonialisminvastaisia sotia, alkuasukkaiden omalla maaperällä käymää sotaa kehittyneen vieraan suurvallan armeijaa vastaan, maasto on erityisen soveliasta sissisodalle (nimenomaan Vietnamin), olot ovat kehittymättömät sekä väestö vähällä toimeentulevaa ja fanaattisuuteen taipuvaa. Ideologisesti nämä sodat ovat myös samaa perua, eräänä pyrkimyksenä niissä on ollut yhteiskunnallisen järjestelmän muutos.

Kehittyneisiin luettavissa maissa ei kumouksellista sotaa ole käyty, joten sodan kuva sellaisissa jää pääasiassa mielikuvituksen varaan. Yleensä niissä on tyytymättömyys siinä määrin vähäistä, ettei se puhkea väkivaltaan ainakaan kumouksellisen sodan asteelle. Kommunismissa maailmanvallankumouksessa on painopiste ollut kauan kehittymättömissä maissa ja menestyskin melko rajoitettua. Pyrkimys saavut-

taa päämäärät rauhanomaista tietä on leimannut sen toimintaa nimenomaan suhteessa kehittyneisiin maihin.

Sotilaalliselta kannalta ajateltuna tuntuukin helpommalta rajoittaa kumouksellisen sodan käsittely sotana vain sen aseelliseen vaiheeseen ja jättää valmisteluvaiheen tutkiminen lähinnä sosiologien huoleksi. Valmisteluvaiheen toiminnan luonteen tuntemus on kuitenkin tarpeellista myös aseellisen vaiheen ymmärtämisen kannalta.

Kumouksellisen sodan aseellisen vaiheen sotilaallinen sektori käsittelee nykyaikaiseen sodankäyntiin yleensäkin kuuluvia toimintoja ja menetelmiä, mutta juuri kumouksellisen sodan olosuhteet antavat niille aivan oman erikoisen luonteensa ja vaativat sotilaallisen toiminnan sopeuttamista joustavasti sodan useinkin hyvin arkaluontoisiin puitteisiin. Kumoukselliseen sotaan liittyvällä tutkimuksella olisi runsaasti kohteita muun muassa psykologisen sodankäynnin, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen, sissi- ja vastasissitoiminnan ja säännöllisten sotatoimien osalta. Ottaen huomioon, että kumouksellisen sodan menetelmät kuuluvat nykyaikaisen sodan kuvaan yleensäkin, olisi tutkimuksilla laajempaakin merkitystä.

Nykyaikaisessa sodankäynnissä korostetaan sen totaalista luonnetta, mutta kumouksellisessa sodassa kaikki inhimillisen toiminnan alat: poliittiset, sosiaaliset, taloudelliset, sivistykselliset, uskonnolliset ja sotilaalliset, muodostavat itse taistelukentän. Sodanjohdon täytyy siksi olla nimenomaan poliittisen johdon käsissä, sen johtamistoiminta ulottuu tilanteista riippuen joskus varsin pitkälle sotilaallisiinkin operaatioihin. Sotilaiden tehtävänä on taata hallitukselle jokaisessa tilanteessa toimintavapaus ja teknilliset edellytykset johtamiseen sekä suojata joukot kumouksen vaikutuksilta ja pitää ne toimintakykyisinä kaikkia kyseeseen tulevia sotilaallisia operaatioita varten.

SUBVERSIVE WAR

For thousands of years revolts and subversive action against the ruling power have come up in the life of mankind as manifestations of social discontent, lust for power and violence. Until recent times subversive war, in general, has not been regarded as a form of war. So it has attained no stable position in studies of the art of war.

Nowadays, the devastating power of weapons of mass destruction has grown so much that it has been necessary to find such forms of warfare which would limit the extent of violence and yet make it possible to achieve the same political objectives. Thus subversive war has attained an equal position with nuclear and conventional types of warfare.

Because subversive war is civil war, no country can use it for direct aggression against another. As a matter of fact, subversive war, as a concept, does not meet the demands to be set on war, and its characteristics are not comparable with the customary characteristics of warfare. Nevertheless, the division of the world into ideologically opposite camps has paved the way for the employment of subversive action and war also in the solution of international questions. For the same reason, the forms of subversive war at present are closely connected with other forms of war.

Also in a purely military sense, the concept of subversive warfare differs sharply from other forms of war. The rules and methods of conventional warfare are applicable only when fighting against regular forces and guerilla bands of an armed adversary.

The nature of subversive war can vary a great deal according to circumstances. The share of military action can be of secondary importance, if other conditions are favourable for the subversion. The significance of the population is decisive both as objective and as means of the fight. The success of the subversion, in most cases, is conditional upon foreign support.

To prevent subversive war it is most important for a government to take effective measures in different fields to strengthen the international position of the country as well as the interior structure of the society, to raise the general standard of living and popular education and to promote social justice, civic liberties and security.

In the prevention of subversion, military action is the last resource which inevitably leads to a decisive testing of strength and proves that the government has failed in the preparatory phase of the fight against subversion. In the armed phase the emphasis is on the military and psychological sector. The fighting against agitators, saboteurs, terrorists, guerrillas and regular armed forces in the peculiar conditions of subversive war makes special demands on the military command and troops as well as on the tactics to be followed.